

OBSAH

Předmluva	5
Stíručná kapitola z všeobecné toxikologie (prof. MUDr V. Vondráček)	13
Úvod	13
Otrava	13
Jed	14
Rychlost působení jedu	15
Resistence proti jedu	16
Způsoby vnikání jedu do těla a jeho projevy	17
Působení jedu v organismu	26
Teratogenetický účinek jedů	29
Osudy jedu v organismu	31
Dávky jedu.	32
Pathologicko-anatomický nález	32
Diagnosa	32
Léčení otrav	33
Profylaxe.	36
Sociální význam otrav	37
Písemnictví	38
Zákonná opatření	39
Úvod do toxikologie buněk a tkání (doc. MUDr J. Sajner)	49
Problematika	49
Bioplasma	52
Chemické složení bioplasmy.	52
Buňka	54
Buněčná blána	57
Mitochondrie	58
Golgiho aparát	60
Mikrosomy	60
Buněčné jádro	61
Mimobuněčná bioplasma	61
Vlastní působení jedů na buňky	62
Písemnictví	72
Psychotoxikologie (prof. MUDr V. Vondráček)	74
Reakční způsoby mozku	84
Látky s manifestním psychickým účinkem	85
Písemnictví	98
Alkaloidy (as. MUDr O. Riedl)	99
Alkaloidy opia	99
Toxikomanie	105
Otrava opiem nebo opiovými alkaloidy je více méně otrava morfinem	106
Deriváty a přípravky opiových alkaloidů	111
Kokain a látky příbuzné	113
Lokální anestetika	113
Channa	126
Opiový zákon	126
Látky dodatečně podřazené opiovému zákonu	129
Alkaloidy solanaceí	131
Ergotamin	144
Chelidonin	144
Nikotin	144
Sloučeniny methonia	153

Lobelin	154
Fysostigmin — eserín	155
Nejnovější syntetické inhibitory cholinesterasy	157
Pilokarpín	158
Muskarín	159
Arekolín	159
Kawa-Kawa	161
Peletierín	161
Emetin	161
Mezkalín	166
Harmin a banisterín (yagéin)	168
Bulbokapnín	168
Johimbín — yohimbín	169
Efedrín a efetonín	169
Chinín	171
Chinidín	174
Optochín	175
Kolchicín	176
Kofeín	179
Theobromín	182
Theofylin	183
Kat	184
Strychnín	184
Brucín	188
Gelsemín	188
Cikutoxín	188
Cikutín	189
Oenanthotoxín	189
Koriamyrtín	189
Buxín	189
Pikrotoxín	189
Kurare	190
Kurareformní látky	192
Konín	195
Cytisín	196
Akonitín	196
Delfínín	197
Delfokurarín	198
Veratrin	198
Veratrové alkaloidy	199
<i>Písemnictví</i>	200
Heteroglykosidy (as. MUDr O. Riedl)	205
Kardiotonika	205
Digitalis	205
Strofantín	210
Strophanthus sarmentosus	211
Erysimum diffusum	212
Nerium oleander	212
Apocynum cannabinum	213
Thevetia neriifolia	213
Urginea maritima	213
Convallaria majalis	213
Adonis vernalis	214
Helleborus	214
Saponiny	215
Agrostemma githago	216
Saponaria officinalis	216
Quillaja saponaria	216
Polygalla senega	217
Securidaca longepedunculata	217
Serjania	217

Aesculus hippocastanum	217
Primula veris	217
Paris quadrifolia	218
Smilax saluberrima	218
Žen-šen	218
Rutin	219
Quercetin	219
Inulin	220
<i>Pisemnictví</i>	220
Silice (as. MUDr O. Riedl)	222
Terpentinová silice	222
Eukalyptová silice	223
Pelyňková silice	223
Safrol	224
Asaron	225
Zázvor	225
Apiol	225
Vráteč	226
Oleum thujae	226
Oleum ligni cedri	226
Oleum sabiniae	226
Polej	226
Muškát	227
Styrax, perubalzám a tolubalzám	227
Rozmarýnová silice	228
<i>Pisemnictví</i>	228
Léky (as. MUDr O. Riedl)	229
Narkotika a hypnotika	229
Narkotika	230
Chloroform	231
Bromoform	233
Jodoform	233
Tetrachlormethan	234
Tetrachlorethan	235
Hexachlorethan	236
Tetrachlorethylen	236
Trichlorethylen	236
Dichlorethan	238
Dichlorethylen	239
Ethylen	239
Acetylen	239
Methylenchlorid	239
Methylchlorid	239
Methylbromid	240
Methyljodid	240
Ethylechlorid	240
Éter	241
Divinyléter	242
Kysličník dusný	243
Cyklopropan	243
Pevná narkotika	244
Tribromethanol	244
N-methylderiváty kyseliny barbiturové	244
Thioderiváty kyseliny barbiturové	246
Hypnotika	248
1. Hypnotika obsahující chlor	249
Chloralhydrát	249
Chlorbutanol	251
2. Alkoholy a aldehydy	252
Ethanol	252
Paraldehyd	252

Amylenhydrát	253
3. Urethanová skupina hypnotik	253
4a) Hypnotika barbiturová	254
4b) Ostatní hypnotika odvozená od močoviny	264
5. Hypnotika sulfonalová	265
6. Hypnotika odvozená od kyseliny glutarové	266
7. Antiepileptika	266
Léčba spánkem	270
Ataraktika (<i>prof. MUDr V. Vondráček</i>)	275
Antihypnotika (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	284
Antineuralgika	287
Skupina kyseliny salicylové	287
Pyrazolonové deriváty	292
Chinolinové deriváty	299
Aminové deriváty benzenu	300
Antikoagulancia	301
Kardiaka	307
Laxancia	311
Diuretika	316
Léky zvyšující látkovou výměnu	321
Strumigeny	323
Strumigeny v užším slova smyslu	324
Stopethyl — antabus	325
Námel	327
Námelové alkaloidy	331
Dihydroderiváty námelových alkaloidů	333
Látky podobající se účinkem námelovým alkaloidům	334
Otrava námelem	335
Agaricin	337
Histamin	338
Antihistaminika	340
Synthetická vasodilatancia	345
Antiparasitika	346
A. Antiparasitika proti prvokům	346
I. Sloučeniny arsenové	346
II. Sloučeniny antimonové	346
III. Sloučeniny vizmutové	347
IV. Sloučeniny zlata	349
V. Alkaloidy proti malarii	352
VI. Sloučeniny akridinové	352
VII. Sloučeniny chinolinové	354
VIII. Deriváty sulfonových kyselin	356
B. Antiparasitika proti červům	356
Anthelmintika	356
C. Antiparasitika proti členovcům, ektoparazitům	363
I. Jedy dýchací	364
II. Jedy kontaktní, dotykové	365
III. Jedy perorální	373
D. Jedy proti hlodavcům — deratisace	373
Desinficiencia organismu	380
Chaulmoogra — olej čaulmugrový	380
Arsenobenzeny a arsfenoxyd	380
Methylenum caeruleum — Methylenová modř	384
Hexamethylentetraminum	385
Sulfonamidy	385
Nejnovější sulfonamidy a chemoterapeutika	395
Tuberkulostatika	396
Antibiotika	401
<i>Pisemnictví</i>	419
Kysličník uhelnatý (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	434
<i>Pisemnictví</i>	440

Alkohol	441
Ethylalkohol, ethanol (<i>prof. MUDr V. Vondráček</i>)	441
Aethanolum, ethanol	441
Spiritus 95%	442
<i>Písemnictví</i>	454
Vývoj alkoholismu u jednotlivce (<i>MUDr J. Skála</i>)	455
Terminologie jednotlivých stadií.	455
Therapie poškození organismu alkoholem (<i>MUDr J. Skála</i>)	458
Léčení prudké otravy alkoholem	458
Medikamentosní léčba alkoholismu	460
Psychotherapie alkoholismu	462
Protialkoholní zařízení	466
Alkoholismus a jeho problematika u nás i ve světě	468
Otrava potravinami (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	472
I. Jed v nezávadné potravíně	472
II. Jedovaté potraviny	475
Výskyt otrav potravinami	485
Léčení otrav potravinami.	486
Profylaxe otrav potravinami	486
<i>Písemnictví</i>	486
Vitaminy a hormony (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	487
Vitaminy	487
Hormony.	490
<i>Písemnictví</i>	495
Kancerogenní látky (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	497
<i>Písemnictví</i>	498
Jedovatí živočichové (<i>doc. RNDr O. Štěpánek</i>)	499
Přehled jedovatých živočichů podle systému	501
Jedovatí živočichové v ČSR a sousedních zemích	528
Léčení hadího uštknutí	532
<i>Písemnictví</i>	532
Jedovaté rostliny	534
A. Rostliny jevnosubné (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	534
<i>Písemnictví</i>	542
B. Rostliny tajnosubné (<i>MUDr J. Herink</i>)	543
Otravy houbami	543
Alimentární otravy houbami	544
Pravé alimentární otravy houbami	549
Otrava muchomůrkami skupiny muchomůrky zelené	556
Otrava ucháčem obecným	581
Otrava vláknícemi.	589
Otrava strmělkami	595
Otrava muchomůrkou červenou	598
Otrava muchomůrkou pantherovou	610
Otrava hníkem inkoustovým	615
Otrava hřibem satanem	618
Otrava pečárkou zápašnou	621
Otrava pestřeci	623
Otrava holubinkami	626
Otrava ryzci	630
Otrava závojenkami	631
Otrava čirůvkou tygrovanou	633
Otrava baňkou velkokališnou	636
Otrava hlívou olivovou	638
Otrava kuřátky	639
Otrava jedlými houbami	642
<i>Písemnictví</i>	644
Otrava neznámým jedem (<i>as. MUDr O. Riedl</i>)	648
A. Kůže	649
B. Tělesná teplota	650

C.	Dýchací ústrojí	650
D.	Trávicí roura	651
E.	Močoplošné ústrojí	652
F.	Mateřské mléko	653
G.	Krev	653
H.	Nervové ústrojí	654
CH.	Oko	656
I.	Poruchy sluchu	657
J.	Ústrojí krevního oběhu	657
K.	Pohybové ústrojí	657
L.	Nesnášenlivost alkoholu	657
	Chemické vyšetření	658
	Povšechné zásady léčení otrav	658
	<i>Písemnictví</i>	658
	Nejdůležitější léčiva při otravách (<i>as. MUDr. O. Riedl</i>)	659
	Lékárnička pro léčbu otrav	660
	Doslov	661
	Seznam vyobrazení	662
	Rejstříky	665
	Obrazová příloha (jedovaté rostliny)	za str. 536
	Obrazová příloha (houby)	za str. 592